

Posudek na diplomovou práci

Mgr. Dan Faltýnek, Ph.D.

Autor diplomové práce: Bc. Renata Čižmárová

Název diplomové práce: České a čínské pojmenování zelí a jeho kulturní význam pro obě společnosti v období 12. – 19. stol. včetně

Autorčin výzkum, předložený v diplomové práci, spadá do aktuálně probíhajícího výzkumu rodu *Brassica* prováděného na FF UP, autorka je aktivním členem výzkumného týmu, který se zaměřuje na etymologické, kulturní, genetické atd. aspekty spojené s touto skupinou hospodářsky velmi ceněných plodin. Autorka pracuje s českými etymologickými zdroji (co se pojmenování v češtině týká – Rejzek, Machek, Kopečný s Holubem), pracuje s řadou starších zdrojů (slovníky, Jungmann, Tomsa atd.) a s pramennými zdroji. Velmi pěkně zpřehledňuje pojmenování zelí, kapusty atd. v českém prostředí, sleduje při tom generičnost pojmenování zelí jako zeleniny (upozorňuje na čínské paralely – obecně je generičnost zelí ve smyslu zeleniny zajímavým kulturním fenoménem a podtrhuje význam této plodiny v kulturách Evropy a Asie). Autorka také sleduje vztah pojmenování ke konkrétním druhům a jejich varietám, v tomto smyslu sleduje výskyt víceslovných pojmenování, které pojmenování specifické plodiny ve vývoji jazyka provázejí obecně (v tomto smyslu by práci jistě velmi ocenil Igor Němec). Cenná je práce také proto, že upozorňuje na zaniklé výrazy pro zelí (břeskev atd.), jednotlivé tvary mají často velmi zajímavé etymologické příběhy. Záměr práce není jen lingvistický, autorka zmiňuje roli studovaných plodin ve stravování (historicky), ukazuje na jejich léčebné účinky/využití. Stejným způsobem pak postupuje v oblasti čínské – využívá historické prameny, herbáře, ale také beletrii pro to, aby dokumentovala vývoj využití sledovaných plodin v Číně – to je pro oblast výzkumu historie čínské kultury velmi podnětné (připomeňme, že plodiny rodu *Brassica* bývají „zastíněny“ obilovinami, kterým je historicky důvodně připisována velká role v lidské civilizaci, výzkumy rodu *Brassica* mají akcent vypudit z jejich stínu zelí a jeho šlechtěnce). V čínské části práce autorka pečlivě sleduje grafiku pojmenování zelí, nebojí se interpretovat podobu velmi starých písemných pramenů z hlediska rekonstrukce toho, co a jak hrálo roli zelí, kterou literatura předestírá.

Na předložené práci velmi oceňuji zpracování zdrojů a její přesah z lingvistiky, filologie do kultury, historie, kulinářství atd. Stejně tak oceňuji zapojení do širšího výzkumu, předložená data představují jeho velmi cennou součást. Práci navrhuji hodnotit stupněm A.

Otázky:

Jsou difference jih – sever ve využívání/pěstování plodin rodu *Brassica* v Číně tak výrazné, jak práce naznačuje?

Mají difference jih – sever ve využívání/pěstování plodin rodu *Brassica* odraz v pojmenování zelí v Číně na severu a na jihu?

Jaké jsou hlavní odlišnosti pojmenování zelí v Číně a v Evropě?